

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Anayasa'nın 13. maddesi Temel Hak ve Hürriyetlerin sınırlanması başlığını taşımakta olup birinci fıkrasında "Temel Hak ve Hürriyetler... Anayasasının sözüne ve ruhuna uygun olarak kanunla sınırlanabilir." hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 38. maddesi Suç ve Cezalara ilişkin esaslar başlığını taşımakta olup üçüncü fıkrasında "Ceza ve Ceza Yerine Geçen Güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur" hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 91. maddesinin başlığı, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme başlığını taşımakta olup birinci fıkrasında "Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararname ile düzenlenemez." hükmü yer almaktadır.

24.6.1995 tarihli Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 18/A maddesinin başlığı Ceza hükümleri olup a, b, c, d, e, i, j, k, m, n, o, p, r bentleri idari para cezasını, f, g, l bentleri ise adli para cezasını ve h bendi de hapis ve ağır para cezası olmak üzere adli cezayı içermektedir.

560 sayılı KHK'nin 21. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinde "... ve diğer kanunların bu kanun hükmünde kararnameye aykırı hükümleri uygulanmaz" hükmü yer almaktadır. Yine aynı madde de diğer uygulanmayacak yasa maddeleri de gösterilmiştir.

Anayasa'nın 13. maddesi, Anayasa'nın İkinci Kısım olan Temel Haklar ve Ödevlerin genel hükümleri düzenleyen Birinci bölümde yer almaktadır.

Anayasa'nın 38. maddesi ise yine Temel Haklar ve Ödevler başlıklı İkinci kısmın Kişinin Hakları ve Ödevleri alt başlıklı İkinci bölümde yer almaktadır.

560 sayılı KHK 18/A maddesi içerdiği cezalar itibariyle Anayasa 38. maddesi kapsamındadır. Aynı kararnamenin 21. maddesi ise yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümleri düzenlemekle yine Anayasa 38. maddesi kapsamında kalmaktadır.

Anayasa 91/1 maddesi ile genel olarak Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararname ile düzenlenemez kuralı getirilmiş, genel kuralın ayrık hali olarak sıkıyönetim ve olağanüstü hal durumu saklı tutulmuştur.

560 sayılı KHK'nin olağanüstü halde ve sıkıyönetim halinde çıkarıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır. Bu durumda iptali istenen KHK'nin sıkıyönetim ve olağanüstü hal olmaksızın normal halde çıkarıldığıının kabulü gerekmektedir.

Açıklanan bu düzenlemelere göre; "Cezanın yasallığı" ilkesini getiren, Anayasanın Suç ve Cezalar Başlıklı 38. maddesi, Anayasanın ikinci kısmının ikinci bölümünde yer almakta olup, KHK ile bu konuda düzenleme yapılmasına yasal olanak yoktur. Suç ve cezanın ancak yasa ile konulabileceği ve yasa çıkarma yetkisinin de Anayasanın 7. ve 87. maddeleri uyarınca TBMM'ne ait olduğu, bu yetkinin devredilemeyeceği yadsınamayacak bir gerçektir. Nitekim, gerek Anayasa Mahkemesinin 6.7.1993 gün ve 5-25 sayılı kararında gerek, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 19.4.1993 gün ve 16-100 sayılı kararı ve 02.06.1998 gün ve 7-135/200 sayılı kararında açıklanarak, yerleşen uygulamaya göre bir suç ve ceza hükmünün düzenlenmesi nasıl yasa ile yapılmak gerekirse, yasalarda yer alan bu tür bir düzenlemenin de ancak yasa ile yürürlükten kaldırılması veya değiştirilmesi olanaklıdır.

Kanaat : Mahkememiz 24.06.1995 tarihli 560 sayılı KHK'nin Ceza hükmü içeren 18/A maddesinin ve diğer yasalardaki Ceza hükümlerini kaldıran 21. maddesinin Anayasanın 38. maddesi kapsamında kaldığı ve Anayasanın ikinci kısmının ikinci bölümünde yer alan 38. madde hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile düzenleme yapılamayacağını içeren 91/1 maddesine aykırılık bulunduğu düşünce ve gerekçesiyle anılan maddelerin Anayasa'nın 13., 38. ve 91. maddeleri gereğince iptali gerektiği kanaatindedir.""